

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI-4111-01-13/2013
K/13/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	K/13/003 – Udzielanie uczniom przez jednostki samorządu terytorialnego pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku	
Kontroler	Beata Palinowska – inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89538 z dnia 17 lutego 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)	
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego nr 2 im. Św. Józefa w Białymstoku ¹ , 15-959 Białystok, ul. Broniewskiego 14	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Kiebała – Dyrektor Zespołu Szkół	(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie², mimo stwierdzonych nieprawidłowości, podejmowane przez Dyrektora Zespołu Szkół działania w zakresie udzielania uczniom pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym w latach szkolnych 2011/2012 – 2013/2014. Stypendia wypłacano w ustalonej wysokości oraz w całości wykorzystywano środki finansowe, jakie Zespół Szkół otrzymywał na ten cel.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości polegały na:

- przyznaniu stypendium motywacyjnego za wyniki w nauce uczniowi, który uzyskał średnią ocen poniżej określonego progu,
- nierzetelnym udokumentowaniu prac Komisji stypendialnej w roku szkolnym 2011/2012.

Wskutek niezależnych od Zespołu Szkół terminów przyznawania i przekazywania środków na stypendia przez organ prowadzący (raz w roku we wrześniu lub październiku) możliwości ubiegania się o stypendium zostali pozbawieni uczniowie ostatnich klas Zespołu Szkół za wyniki uzyskane przez nich w I semestrze. Ponadto wypłaty stypendiów dokonywano raz w roku szkolnym, zamiast – jak stanowi art. 90g ust. 9 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³ – raz w okresie (semestrze).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zaspokajanie potrzeb w zakresie stypendiów

Opis stanu
faktycznego

W Zespole Szkół w latach szkolnych 2011/2012 – 2013/2014 na stypendia motywacyjne zaplanowano i wypłacono odpowiednio:

- 4.654 zł, w tym za wyniki w nauce 3.759 zł, 716 zł za osiągnięcia sportowe oraz 179 zł uczniowi, który jednocześnie spełniał warunki do przyznania stypendium za wyniki w nauce i sporcie;
- 5.214 zł, w tym za wyniki w nauce 4.676 zł, 356 zł za osiągnięcia sportowe oraz 182 zł za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe;
- 5.073 zł, w tym za wyniki w nauce 4.233 zł, za osiągnięcia sportowe 720 zł oraz na stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe uczniowi,

¹ Dalej: „Zespół Szkół”. Zgodnie ze statutem w skład wchodzi następujące szkoły: Technikum Mechaniczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2 i Technikum Uzupelniające dla Dorosłych.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm. Ustawa zwana w dalszej treści ustawą o systemie oświaty.

który równocześnie spełnił warunki do przyznania stypendium za wyniki w nauce i sporcie – 120 zł.

Środki na stypendia ujmowane były w planie finansowym Zespołu Szkół⁴ we wrześniu lub październiku danego roku na podstawie informacji z Urzędu Miejskiego w Białymstoku o ich przyznaniu, natomiast wypłacane odpowiednio w październiku lub listopadzie, za osiągnięcia uzyskane przez uczniów w roku szkolnym poprzedzającym rok, w którym przyznano stypendium. W związku z czym środki na stypendia – za osiągnięcia uzyskane przez uczniów w I semestrze roku szkolnego 2013/2014 – nie zostały (do zakończenia kontroli NIK) przyznane i wypłacone. Zespół Szkół nie zgłaszał zapotrzebowania o środki na stypendia do organu prowadzącego (który się o to nie zwracał).

(dowód: akta kontroli str. 4-37, 41)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wskutek otrzymywania środków na stypendia motywacyjne raz w roku szkolnym oraz niewystępowania do organu prowadzącego o ich przekazywanie raz w semestrze, w okresie objętym kontrolą, łącznie 50 uczniów z ostatnich klas Zespołu Szkół zostało pozbawionych możliwości otrzymania stypendium za osiągnięcia uzyskane przez nich w I semestrze – w roku szkolnym 2011/2012 – 22, w 2012/2013 – 17 oraz w 2013/2014 – 11. Zgodnie z art. 90g ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty uczniowie ci mogliby ubiegać się o stypendium na równi z pozostałymi uczniami. Ponadto wskutek przekazywania środków na stypendia motywacyjne jednorazowo pod koniec roku budżetowego (na początku roku szkolnego), stypendia wypłacano raz w roku szkolnym, zamiast – stosownie do wymogów art. 90g ust. 9 u.s.o. – raz w okresie (semestrze)⁵.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że:

- o przydziale i wysokości środków finansowych na stypendia motywacyjne decyduje Prezydent Miasta Białegostoku,
- dyrektor nie ma uprawnień do przesuwania środków finansowych między paragrafami, nie ma również możliwości przesunięcia środków na kolejny rok budżetowy,
- w związku z tym uczniowie klas ostatnich byli pozbawieni możliwości otrzymania stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe uzyskane w I semestrze.

(dowód: akta kontroli str. 4-37, 119-125, 145-146, 148-151)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, zaspakajanie potrzeb w zakresie stypendiów motywacyjnych.

2. Zgodność trybu i zasad udzielania stypendiów z przepisami ustawy o systemie oświaty

Opis stanu
faktycznego

2.1. W Zespole Szkół stypendia za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe przyznawano w trybie przewidzianym w art 90g ustawy o systemie oświaty. Po otrzymaniu pism z Urzędu Miejskiego o przyznaniu środków na stypendia motywacyjne, Dyrektor Zespołu Szkół powoływała corocznie Komisje stypendialne⁶ oraz podawała do wiadomości publicznej (przez wywieszanie ogłoszeń) informacje o zasadach przyznawania w/w stypendiów, które zawierały:

- przywołanie treści art. 90g ustawy o systemie oświaty,
- wskazanie, że wnioski mogą być składane przez wychowawców klas do Komisji stypendialnej,
- terminy składania wniosków⁷.

⁴ W § 3240 stypendia dla uczniów, dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdziale 85415 Pomoc materialna dla uczniów.

⁵ Do otrzymania stypendiów za osiągnięcia uzyskane w I semestrze uprawnionych było: w roku szkolnym 2011/2012 – 45 uczniów, 2012/2013 – 36, natomiast w 2013/2014 – 27.

⁶ Zarządzenia nr 68/2011, 44/2012 oraz 61/2013.

⁷ W informacjach wskazano terminy składania wniosków na: 17 października 2011 r., 19 października 2012 r. oraz 3 października 2013 r.

Wysokość średniej ocen upoważniającej do uzyskania stypendium, ustalona przez Komisje stypendialne w okresie objętym kontrolą wynosiła – powyżej 4,0⁸.

(dowód: akta kontroli str. 60-65, 147-156)

Wychowawcy klas zgłosili łącznie 116 kandydatów do stypendium:

- w roku szkolnym 2011/2012 zgłoszonych zostało 33 kandydatów;
- w roku szkolnym 2012/2013: 39, w tym 37 do stypendium za wyniki w nauce, 2 o stypendium sportowe;
- w roku szkolnym 2013/2014: 44 kandydatów (45 wniosków)⁹, w tym 36 o stypendium za wyniki w nauce, 8 o sportowe oraz 1 za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.

(dowód: akta kontroli str. 38, 137-140)

2.2. Kandydaci do stypendiów typowani byli przez Komisje stypendialne, które dokumentowały prace w protokołach z posiedzeń. Do stypendium wytypowano łącznie 95 kandydatów, z tego w latach szkolnych:

- 2011/2012 – 26 kandydatów, w tym 21 do stypendium za wyniki w nauce, 4 do stypendium sportowego oraz 1 kandydata do stypendium za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe,
- 2012/2013 – 29 kandydatów, w tym odpowiednio: 26, 2 i 1,
- 2013/2014 – 40 kandydatów, w tym kolejno: 33, 6 i 1¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 39, 57-59, 66-73)

Na podstawie analizy 30, 12 i 3 wniosków kandydatów wytypowanych odpowiednio do: stypendium za wyniki w nauce, sportowego oraz za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe łącznie, ustalono, że zgodnie z wymogami art. 90g ust. 2 i 8 ustawy o systemie oświaty:

- wszystkie wnioski złożone były przez wychowawców klas,
- do stypendiów zgłaszani byli uczniowie, klasy II i III Technikum Mechanicznego oraz klasy II Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 2¹¹,
- wszyscy kandydaci uzyskali co najmniej dobrą ocenę z zachowania,
- wszyscy kandydaci do stypendium sportowego uzyskali osiągnięcia na poziomie co najmniej międzyszkolnym,
- wszystkie wnioski zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komisje stypendialne.

Ustalono również, że:

- do stypendium wytypowano uczniów spośród kandydatów zgłoszonych przez wychowawców,
- jedenastu kandydatów zostało wytypowanych do stypendium zarówno w roku szkolnym 2011/2012 jak i 2012/2013, podobnie w latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 dwukrotnie wytypowano tych samych jedenastu kandydatów; spełniali oni kryteria i otrzymali stypendia.

(dowód: akta kontroli str. 94-100, 108-120, 137-144)

W roku szkolnym 2011/2012 Komisja stypendialna wytypowała do stypendium motywacyjnego 26 spośród 33 uczniów zgłoszonych przez wychowawców. Jak wskazała Małgorzata Kleszczewska, z-ca Dyrektora ds. Pedagogicznych (do 1 października 2012 r. członek Komisji stypendialnej, odpowiedzialna za nadzór nad dokumentacją stypendialną): „Typując kandydatów do stypendium kierowano się kryteriami określonymi w art. 90g ustawy o systemie oświaty oraz ustaleniami wewnętrznymi, np. dotyczącymi średniej ocen w danym roku szkolnym”.

⁸ Komisja stypendialna ustaliła ją po zasięgnięciu opinii Rady pedagogicznej i Samorządu uczniowskiego.

⁹ W odniesieniu do jednego kandydata złożono dwa wnioski: o stypendium za wyniki w nauce oraz za osiągnięcia sportowe.

¹⁰ Kandydat ten został zgłoszony przez wychowawcę dwoma wnioskami: o stypendium za wyniki w nauce oraz za osiągnięcia sportowe.

¹¹ Wszyscy uczniowie Techniku Uzupełniającego dla Dorosłych, którzy uzyskali średnią ocen umożliwiającą uzyskanie stypendium za wyniki w nauce ukończyli 24 rok życia.

W roku szkolnym 2012/2013 spośród 39 uczniów zgłoszonych do stypendium wytypowano 29, natomiast w 2013/2014 z 44 – 40. Alina Jakubiuk, Z-ca Dyrektora ds. Pedagogicznych (od 1 października 2012 r. członek Komisji stypendialnej, odpowiedzialna za nadzór nad dokumentacją stypendialną) wyjaśniła, że typując kandydatów do stypendium Komisja stypendialna kierowała się:

- wysokością średniej ocen (w przypadku stypendium za wyniki w nauce),
 - osiągnięciami sportowymi ucznia (w przypadku stypendium sportowego).
- (dowód: akta kontroli str. 38-39, 137-140,166-172)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W roku szkolnym 2013/2014 do stypendium za wyniki w nauce wytypowany został uczeń, który uzyskał średnią ocen 4,0, tj. poniżej ustalonego progu. Alina Jakubiuk (członek Komisji stypendialnej) wyjaśniła, że uczniowi temu przyznano stypendium ze względu na jego pozostałe osiągnięcia. Natomiast Dyrektor Zespołu Szkół wskazała, że „Po zapoznaniu się z propozycją Komisji stypendialnej o pozytywnym zaopiniowaniu kandydatury (...) oraz pozytywną opinią Rady Pedagogicznej z dnia 23.10.2013 r. (uchwała nr 52/2013) przyznałam uczniowi stypendium motywacyjne”.
- (dowód: akta kontroli str. 101-118, 137-140, 159-161, 164-165)

2. W roku szkolnym 2011/2012 Komisja stypendialna nierzetelnie udokumentowała swoje prace, wskazując w protokole wyłącznie uczniów, którzy zostali pozytywnie zaopiniowani do stypendium motywacyjnego, nie odnosząc się do wszystkich złożonych wniosków, czym naruszono przepis art. 90 g ust. 8 ustawy o systemie oświaty. Nie zachowały się też wnioski o stypendia składane przez wychowawców.

Dyrektor Zespołu Szkół wskazała, że zgodnie z zakresem czynności i kompetencji nadzór nad dokumentacją stypendialną w tym roku sprawowała Małgorzata Kleszczewska z-ca Dyrektora ds. pedagogicznych, „która jako przewodnicząca Komisji stypendialnej w roku szkolnym 2011/2012 nie zadbała o rzetelne sporządzenie protokołu z posiedzenia Komisji oraz o właściwy nadzór nad dokumentacją”.

Małgorzata Kleszczewska wyjaśniła: „Całą dokumentację pedagogiczną przekazywałam na bieżąco dyrektorowi szkoły, do archiwum szkolnego lub pozostawiałam do wglądu w gabinecie z-cy dyrektora”.

(dowód: akta kontroli str. 66-67, 101-102, 108-118, 137-140, 148-156, 159-161)

2.3. W okresie objętym kontrolą Dyrektor Zespołu Szkół składała wnioski o stypendia przyznawane przez Prezydenta Miasta Białegostoku za wyniki i osiągnięcia w nauce, artystyczne i za innowacyjną myśl techniczną oraz o stypendia przyznawane przez Marszałka Województwa Podlaskiego w ramach projektu „Wsparcie stypendialne dla uzdolnionych uczniów 2012 – Poddziałanie 9.1.3 PO KL 2007-2013”:

- w roku szkolnym 2011/2012 – do Prezydenta Miasta Białegostoku złożyła 29 wniosków, w tym: 12 o stypendium artystyczne (otrzymało 8 uczniów), 5 za wyniki w nauce (nie otrzymał żaden uczeń)¹² oraz 12 za innowacyjną myśl techniczną (otrzymali wszyscy uczniowie) oraz do Marszałka Województwa Podlaskiego złożyła 10 wniosków (7 uczniów otrzymało stypendium)¹³,
- w roku szkolnym 2012/2013 – do Prezydenta Miasta Białegostoku złożyła 36 wniosków, w tym kolejno: 14, 5 i 17 wniosków (stypendia otrzymało odpowiednio 14, 1 i 11 uczniów)¹⁴ oraz do Marszałka Województwa Podlaskiego złożyła 8 wniosków (stypendium otrzymało 5 uczniów). (dowód: akta kontroli str.126-135)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, typowanie uczniów do przyznania stypendiów motywacyjnych.

¹² Wszyscy zgłoszeni byli uczniami klas IV Techniku Mechanicznego.

¹³ 4 było uczniami klasy IV, 4 klasy III (wszyscy uzyskali również stypendium przyznawane przez Dyrektora Szkoły), zaś 2 klasy II Technikum (jeden uzyskał stypendium przyznawane przez Dyrektora natomiast drugi nie spełnił kryterium dot. średniej ocen).

¹⁴ 4 uczniów zgłoszonych do stypendium Prezydenta Miasta to uczniowie klas IV Technikum Mechanicznego, jeden klasy III – otrzymał również stypendium przyznawane przez Dyrektora Szkoły.

3. Prawidłowość udzielania stypendiów

Opis stanu faktycznego

3.1. Dyrektor przyznała stypendia wszystkim kandydatom wytypowanym przez Komisje stypendialne. W okresie objętym kontrolą udzielono 95 stypendiów w łącznej kwocie 14.941 zł, w tym odpowiednio:

- 26 stypendiów w kwocie 179 zł (21 za wyniki w nauce, 4 sportowe oraz 1 za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe),
- 13 stypendiów w kwocie 182 zł (12 za wyniki w nauce i 1 za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe) oraz 16 w kwocie 178 zł (14 za wyniki w nauce i 2 za osiągnięcia sportowe),
- 7 stypendiów w kwocie 159 zł (za wyniki w nauce), 33 w kwocie 120 zł (26 za wyniki w nauce, 6 sportowych i 1 za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe),

tj. w kwotach nieprzekraczających limitu wprowadzonego w art. 90g ust. 10 u.s.o., tj. dwukrotności kwoty określonej w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹⁵. (dowód: akta kontroli str. 40, 66-93)

Zespół Szkół otrzymał wytyczne organu prowadzącego wyłącznie w zakresie wskazania podstawy prawnej przyznawania stypendiów, w tym wskazania ich maksymalnej wysokości. (dowód: akta kontroli str. 4-6)

3.2. Nie zawierano umów stypendialnych z uczniami. Każdy stypendysta otrzymywał dyplom przyznania stypendium, niezawierający informacji o wysokości przyznanej kwoty – o której uczeń dowiadywał się w momencie wypłaty. Nie wystąpiły przypadki zwrotu stypendium. (dowód: akta kontroli str. 136-136)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w przedstawionym wyżej zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, wnosi o:

- 1) przestrzeganie ustalonego kryterium przyznawania stypendium motywacyjnego w zakresie średniej ocen oraz rzetelne dokumentowanie wyników prac Komisji stypendialnych,
- 2) podjęcie starań, aby stypendia motywacyjne były wypłacane raz w semestrze i obejmowały także uczniów klas III (za I semestr), stosownie do art. 90g ust. 2, 3 i 9 ustawy o systemie oświaty.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

¹⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm. Zgodnie z art. 18 i 19 powołanej ustawy, wysokość świadczeń rodzinnych podlega weryfikacji co 3 lata, a wysokość zweryfikowanych świadczeń, obowiązująca po 31 października 2009 r. została określona w rozporządzeniach Rady Ministrów, wydanych na podstawie art. 19 ust. 4 ww. ustawy.

¹⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 82. ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 25 marca 2014 r.

Kontroler
Beata Palinowska
inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. p.o. WICEDYREKTORA
Agata Ciupa

.....
podpis